

Handläggare:
Thomas Kultti
08 508 19 101Till
Farsta stadsdelsnämnd
2016-12-15

Vision 2040 – Ett Stockholm för alla

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av förslag till Vision 2040 – Ett Stockholm för alla.

Kerstin Sandström
stadsdelsdirektörPär Dahlqvist
avdelningschef

Sammanfattning

Styrdokumentet Ett Stockholm i världsklass – Vision 2030 beslutades av kommunfullmäktige år 2007. Flera förändringar har skett i staden och omvärlden sedan dess. Stockholms befolkning har ökat snabbare än vad tidigare prognoser visat och fram till 2030 ska 140 000 bostäder byggas. År 2040 förväntas staden ha över 1,2 miljoner invånare. Detta innebär både utmaningar och möjligheter. Förslaget till reviderat dokument, Vision 2040, är ett strategiskt åtagande från stadens sida för att möta dessa utmaningar och skapa tydlighet för en långsiktig och hållbar utveckling.

Förvaltningen anser att det är positivt med en gemensam vision som bidrar till en samsyn hos alla som arbetar i staden. Förvaltningen har lämnat kommentarer i frågor som bedöms vara viktiga utifrån ett lokalt perspektiv för att förverkliga visionen. Det är frågor om ungas tilltro till utbildning, socialt förebyggande arbete, vikten av fysiska aktiviteter bland unga och utvecklingen av Larsboda företagsområde till ett livsmedelskluster.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för ekonomi, stadsmiljö och strategi i samråd med stadsdelsdirektörens stab och avdelningarna för beställare, egen regi samt förskola och fritid.

Bakgrund

Våren 2007 fattade kommunfullmäktige beslut om en långsiktig vision för ett Stockholm i världsklass år 2030. Visionen reviderades 2014 eftersom flera förändringar i staden och omvärlden har skett sedan dokumentet togs fram under 2006 och 2007.

Stadsdelsnämnden svarade den 28 augusti 2014 på remissen av förslag till revidering av Vision 2030 – Ett Stockholm i världsklass.

Kommunfullmäktige beslutade den 19 oktober 2015 att godkänna Vision 2040 – Ett Stockholm för alla. Detta beslut överklagades dock och upphävdes av förvaltningsrätten i Stockholm den 31 oktober i år, med hänvisning till att ärendet inte hade beretts i enlighet med 5 kap. 26 § kommunallagen. Förslaget till Vision 2040 har enligt domen inte remitterats som ett nytt ärende till stadens berörda nämnder, utan utgår från den tidigare revideringen av Vision 2030 och de långsiktiga mål som framgår av kommunfullmäktiges budget för 2015. Det förslag till Vision 2040 – Ett Stockholm för alla som godkändes av kommunfullmäktige hösten 2015 redovisas därför på nytt i ett ärende från stadsledningskontoret, mot bakgrund av domen i förvaltningsrätten.

Kommunstyrelsen har remitterat förslaget till ett antal instanser, bland annat alla stadsdelsnämnder, för yttrande senast den 21 december.

Remissen i sammanfattning

Ett Stockholm i världsklass – Vision 2030 beslutades av kommunfullmäktige våren 2007. Sedan dess har omvärlden förändrats liksom stadens långsiktiga förutsättningar. Stockholm kommer att vara en miljonstad redan i början av 2020-talet och förväntas 2040 ha över 1,2 miljoner invånare.

För att uppfylla visionen behöver alla verksamheter ta fram konkreta mål och arbetssätt för att nå inriktningen i Vision 2040

och arbetet måste ske i dialog med stockholmare och medarbetare. Visionsdokumentet är uppdelat i fyra delområden och underliggande temaområden:

- Ett Stockholm som håller samman
- Ett klimatsmart Stockholm
- Ett ekonomiskt hållbart Stockholm
- Ett demokratiskt hållbart Stockholm

➤ **Ett Stockholm som håller samman**

Stockholm är en stad som får alla att växa. Här har alla barn och vuxna framtidstro och möjligheter att förverkliga sina liv. Stockholm är en sammanhållen stad som sjuder av iv och rörelse i alla stadens delar. Den offentliga välfärden är grund för livskvalitet och trygghet för alla stockholmare under livets alla skeden.

En bra skola för alla

Alla barn får sin rätt till bra utbildning från förskola till gymnasium och elever och föräldrar har ett stort inflytande. Förväntningarna är höga på att alla barn ska nå goda resultat. Verksamheten bygger på respekt, alla elever ska känna trygghet, studiero och kulturell och språklig kompetens tas tillvara. Mänskliga rättigheter, jämlikhet och normkritiskt tänkande är förankrat i verksamheterna.

God välfärd som ger jämlika livschanser

Stockholms stad erbjuder välfärd av högsta kvalitet i hela staden och stadens information är tydlig och lättillgänglig. För personer med funktionsnedsättning finns ett varierat utbud med god kvalitet av boenden, sociala aktiviteter och sysselsättning.

I det sociala arbetet är ett tydligt fokus på förebyggande arbete och tidiga insatser. Myndigheter och det civila samhället arbetar tätt tillsammans för att förebygga att människor hamnar i social utsatthet och uppmärksammar tidigt om barn och unga far illa.

Stockholm är en trygg stad att åldras i och i samhällsplaneringen skapas möjligheter för ett självständigt liv och även vid hög ålder möjliggörs för den som vill bo hemma att göra detta. Äldre som inte kan bo kvar hemma erbjuds trygga och innehållsrika boenden.

Rikt utbud av idrott, kultur och fritid

Stockholm är en trygg och inspirerande miljö med ett rikt utbud av aktiviteter som är tillgängliga för alla och som bidrar till en god hälsa och meningsfull fritid för hela befolkningen. Här arrangeras en mångfald av evenemang – alltifrån lokala festivaler och breddidrottsevenemang till stora elitidrottstävlingar. Kultur och kreativa branscher bidrar till stadens internationella attraktivitet och en stad i ständig utveckling.

Levande stad där alla kan bo

Stockholm är en sammanhållen och lättillgänglig stad för alla. Nya hållbara stadsdelar och stadsmiljöer har vuxit fram. Staden och regionen är tätare och mer sammanhållen. I alla delar av staden finns spännande gatumiljöer med intressant arkitektur, service, handel och kultur. Statliga myndigheter och kommunala verksamheter finns runt om i hela staden och genom utbyggd kollektivtrafik har tidigare åtskilda områden knutits samman.

Ett högt bostadsbyggande och effektiva byggprocesser har lagt grunden för en välfungerande bostadsmarknad. Olika bostadsområden och arbetsplatsområden är mer integrerade. Det byggs fler hyresrätter med rimliga hyror för att underlätta för ungdomar, studenter och nyinflyttade att komma in på bostadsmarknaden.

➤ Ett klimatsmart Stockholm

Naturens stillhet nära storstadens intensitet utmärker Stockholm. Smarta lösningar gör det enkelt för alla stockholmare att leva miljövänligt. Utan att fördyra förutsättningarna för framtida generationer växer staden med människan som utgångspunkt och med respekt för naturens gränser.

Hållbart byggande och boende

Stockholm är ett föredöme för ett hållbart boende och nya bostadsområden byggs genomgående utifrån ett hållbart perspektiv med god kollektivtrafik, närhet till välfärd och samhällservice.

Vid ny- och ombyggnationer används klimatsmart teknik, hållbara material och mycket ambitiösa miljö- och energikrav. Stadens verksamheter upphandlar material som är kemikaliesmart och innehåller inga ämnen som utgör risk för människa och miljö.

En omfattande energieffektivisering har skett och endast fossilbränslefria energikällor används. En effektiv och miljöanpassad avfallshantering har minskat mängden av återfall och ökat andelen avfall som återvinns.

Enkelt att leva miljövänligt

Stockholm har en välfungerande infrastruktur och är världsledande på att utveckla, kommersialisera och tillämpa ny energi- och miljöteknik. Staden använder sin beställarroll för att stödja denna utveckling.

Klimatsmarta transporter

Allt fler åker kollektivt som är kraftigt utbyggd med nya tvärförbindelser. Restiderna har minskat och Stockholm har ett väl utbyggt cykelvägnät och det offentliga rummet är attraktivt och gångvänligt. Vattenvägarna används också för person- och godstransporter och sammantaget har staden ett effektivt och pålitligt transportsystem.

Stockholmarnas klimatpåverkan har minskat kraftigt och uppfyller stadens mål om ett fossilbränslefritt år 2040!

En ren och vacker storstadsmiljö

Stockholm är en av världens vackraste städer med en kombination av storstadsmiljö och närhet till natur och vatten. Stockholm erbjuder rena sjöar, dricksvatten av högsta kvalitet, många strandbad och tillgängliga stränder. Luftkvalitet och minskat buller gör att staden har förbättrad folkhälsa och livskvalitet.

Stadens grönområden är tillgängliga med en rik biologisk mångfald och smarta ekosystemtjänster. Miljöfarligt avfall förebyggs och hanteringen är säker.

➤ Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Stockholm är nytänkandets centrum i världen. Det gynnsamma innovationsklimatet får företag och människor att blomstra. Näringslivets mångfald och det livslånga lärandet ger alla stockholmare frihet att följa och utveckla sina drömmar. Stockholm är en central nod i ett globalt nätverka av framgångsrika städer. En stad i världen, men också världens stad som attraherar internationella entreprenörer, studenter och besökare.

Unika möjligheter till arbete

Stockholm har en väl fungerande arbetsmarknad med hög sysselsättning, hög tillgång på kompetens och oavsett vem man är går det att få arbete som motsvarar ens utbildning. Den som kommer från annat land får snabb introduktion, praktik och validering av examina. Ett aktivt arbete mot diskriminering gör att nyanlända fort kommer i arbete.

Genom samverkan mellan företag, staden, offentliga verksamheter, grund- och gymnasieskolor, universitet och högskolor erbjuds trainee- och praktikplatser och det är lätt att röra sig mellan olika arbetsplatser, utbildningar och företagande. Seniorerna i staden har ett engagemang både i arbetslivet och i ideella verksamheter. Den unika erfarenhet som ett långt liv ger tas tillvara. Åldersdiskriminering bekämpas framgångsrikt.

Enkelt att utbilda sig genom hela livet

Det är enkelt att växla mellan arbete och utbildning. Yrkesprogrammen motsvarar arbetsmarknadens krav. Företagsamhet och innovativt tänkande ingår i all undervisning. Nya sociala och innovationsdrivna tillväxtföretag skapas.

Utbildningar håller en internationellt hög standard och Stockholm har flyttat fram sina positioner inom en rad forskningsområden. Regionen är världsledande inom informationsteknik, kreativa näringar, life science, miljöteknik, social hållbarhet och mänskliga rättigheter.

Stockholm är attraktivt för företag och talanger och det finns en stor öppenhet för nya idéer och individer. Det finns en unik samverkan mellan högre utbildning, grund- och gymnasieskolor och det omgivande samhället.

Världens smartaste stad

Stockholm är världens mest uppkopplade stad och Kista har en ledande roll i den globala ICT-utvecklingen (ICT – Information and Communication Technology). Ett heltäckande fibernät ger grund för digital teknik med hög hastighet. Digitaliseringen skapar flexibla och resurseffektiva lösningar inom stadens egna verksamheter.

Ett självklart val för en mångfald av företag

Stockholm är välkänt för sitt innovationsklimat och det är lätt att starta och driva företag. Staden har en effektiv och samordnad

näringslivsservice, som hjälper företag som vill växa eller etablera sig i regionen. En hög livskvalitet, välutbildad arbetskraft, god samhällsservice och hög kvalitet i utbildning gör att många företag väljer att etablera sig i regionen.

Besöksnäringen är en viktig del av Stockholms näringsliv. Här finns rikt och varierat kultur- och nöjesliv samt kompetens att genomföra internationella evenemang.

Företagandet stöds av ett väl fungerande transportsystem, infrastruktur och Arlanda har en kapacitet som svarar för regionens behov och erbjuder direktförbindelser till hela världen.

➤ **Ett demokratiskt hållbart Stockholm**

Ingenstans är demokratin mer vital än i Stockholm. Stockholmare är delaktiga i stadens utveckling och känner samhörighet med sin stad. Deras engagemang tas tillvara och ger riktning åt framtiden. Stockholm är ett föredöme i skyddet av de mänskliga rättigheterna. Lika rättigheter och stora möjligheter kommer alla till del i en stad tillgänglig för alla.

En livaktig demokrati i hela staden

I Stockholm känner sig invånare delaktiga och har inflytande. En rättssäker och effektiv myndighetsutövning har stärkt demokratin och utvecklat välfärden.

Valdeltagandet är högt i stadens alla delar och för alla grupper. Här fungerar den lokala demokratin och delaktigheten som allra bäst. Föreningslivet och civilsamhället kanaliserar medborgarnas samhällsengagemang i samhällsbyggandet.

Fritt från diskriminering

Staden är öppen och välkomnande, fri från diskriminering och trygg och säker för alla. Människors personliga olikheter och erfarenheter ses som en tillgång i både kultur- och arbetsliv. Ett genus- och antirasistiskt perspektiv har integrerats i alla stadens verksamheter och ett målmedvetet arbete för att minska sociala klyftor har gjort Stockholm till ett föredöme.

Stockholm är känt som en stad där alla kan vara den de är oavsett bakgrund.

En trygg och säker stad

Stockholm är en stad där ingen ska behöva vara rädd för våld eller utsättas för förtryck. Staden är världsledande i skyddet av de mänskliga rättigheterna och i att stärka barnens och kvinnornas rättigheter. Arbetet sker i bred samverkan med myndigheter och ideella organisationer.

Staden är känd som en av världens tryggaste och renaste städer. Staden är upplyst och människor rör sig fritt på gator och torg, även när det blivit mörkt.

En tillgänglig stad för alla

Alla stockholmare kan ta del av stadens utbud oavsett funktionsförmåga. Tillgänglighet och samhällsinformation är god och det finns ett ökat utbud av anpassade bostäder. Människor med funktionsnedsättning i alla åldrar är fullt delaktiga i samhället och det finns jämlikhet i levnadsvillkor för alla.

En förebild som arbetsgivare

Stockholms stad är en arbetsgivare som erbjuder trygga arbetsvillkor, stimulerade arbetsuppgifter och utveckling. Sjukfrånvaron är låg. Staden tillämpar en kompetensbaserad, icke diskriminerande rekrytering. Jämställdhet, jämlikhet och frihet från diskriminering genomsyrar personalpolitiken.

Innovativa metoder och arbetssätt har utvecklats inom alla verksamheter. Stadens omsorgsverksamheter samarbetar aktivt med högskolor och universitet och erbjuder praktikplatser.

Stockholms befolkning speglas i stadens medarbetare och staden som arbetsgivare erbjuder goda arbetsvillkor där alla är inkluderade oavsett bakgrund.

Vision och genomförande

Stockholm förväntas ha över 1,2 miljoner invånare 2040. Detta innebär stora utmaningar och stora möjligheter. Det kommer att behövas fler bostäder, framkomlighet och samhällsservice, samtidigt som klimatpåverkan ska minska. Konkurrensen om kompetens, kapital och investeringar blir allt hårdare på en global marknad. Kommunalt finansierad service ska erbjudas samtidigt som förväntningarna förändras. Detta ställer krav på förändrings- och utvecklingsarbete. Stadens utbyggnad av bostäder och infrastruktur är en utmaning vad gäller stadsplanering då tunnlar

och broar ska koppla ihop staden. Stockholm har betydande skillnader i sociala livsvillkor.

Ett strategiskt åtagande

Genom visionen vill staden skapa tydlighet om långsiktiga ambitioner, såväl internt som mot externa samarbetspartners. Stadens verksamheter ska ta fram konkreta mål för att nå inriktningen i såväl Vision 2040 som stadens årliga budget.

Stadens ledning och styrning

Kommunfullmäktige beslutar om budget för staden med utgångspunkt från den långsiktiga visionen. Budgeten är överordnad och stadens nämnder och styrelser beslutar mer konkret för att nå visionens mål i samband med verksamhetsplanering och budget.

Uppföljning sker inom stadens system för integrerad ledning, ILS. Inriktnings- och verksamhetsmål bör justeras utifrån det som föreslås i den justerade visionen.

Samarbete för hållbar tillväxt

För att realisera visionen behöver staden utveckla samarbetsformer mellan kommunerna, landstinget och statliga aktörer i Stockholmsområdet. Staten, tillsammans med landstinget, har ett huvudansvar för utvecklingen av infrastrukturen. Den statliga styrningen behöver bli mer flexibel till specifika regionala förutsättningar, inte minst inom tillämpningen av rådande lagstiftning.

Nå ut i världen

I takt med att konkurrensen mellan städer och regioner ökar är det av stor vikt att Stockholm stärker sina positioner som en innovativ och kreativ stad på den internationella arenan. Stockholm ska vara känt för kunskap, mångfald, öppenhet, hållbarhet och hög livskvalitet.

Det är viktigt att fortsätta arbetet med att internationellt marknadsföra Stockholm under budskapet ”Stockholm – The Capital of Scandinavia”.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen anser att det är positivt med en gemensam vision som bidrar till en samsyn hos alla som arbetar i staden. Visionen

hålls på en generell nivå och ger en övergripande riktning för ett lokalt utvecklingsarbete.

Förvaltningen har inga invändningar mot förslaget till Vision 2040, men har några kommentarer till de olika avsnitten. Kommentarererna ska ses som förslag till konkretisering av frågor som ur lokal synpunkt har stor vikt och som är utvecklingsområden som behöver fördjupas.

➤ **Ett Stockholm som håller samman**

En bra skola för alla

Elevernas tilltro till att studier och utbildning är en god grund till ett välmående liv behöver öka. Vi behöver öka samverkan med akademi och näringsliv för att få framgångsrika personer som förebilder att inspirera fler unga till att investera i en längre utbildning.

Gällande det socialt förebyggande arbetet finns ett fokus på tidiga insatser där olika aktörer samverkar för att agera snabbt och effektivt om barn och unga far illa. Här vill vi nämna att stadsdelsnämndens öppna fritidsverksamheter dagligen möter och arbetar direkt och indirekt förebyggande med de unga som besöker verksamheterna.

Våra fritidsgårdar har sannolikt en lång kännedom om och relation till de unga som börjar begå lagöverträdelser och riskerar att utveckla en kriminell livsstil. Här ser vi ett intressant utvecklingsområde i hur samhällets skyddsnät kan öka genom att fritidsverksamheterna ges en tydligare roll.

Rikt utbud av kultur, idrott och friluftsliv

En av söderorts och Farsta stadsdelsområdes utmaningar är invånarnas hälsa, inte minst bland barn och unga.

I Farsta har stadsdelsförvaltningen tillsammans med idrottsförvaltningen, utbildningsförvaltningen och det lokala föreningslivet sedan 2011 arbetat för att få barn och unga att öka sina fysiska aktiviteter genom idrott. Vår erfarenhet är att arbetet har medburit att många barn har ökat sina fysiska aktiviteter och att de lokala idrottsföreningarna har fått fler medlemmar.

Vi är nu vid en punkt där vår modell för Farstas idrottsprofil når många men inte alla. Idrott är dyrt för många familjer och för familjer med många barn. Vi behöver en stadsövergripande diskussion mellan stadens förvaltningar och föreningslivet om hur vi ska kunna erbjuda alla barn i Stockholm möjligheten att ingå i organiserad idrott.

Vi behöver även fortsätta att öka utrymmet för idrottande inom skolans ram. Vedertagen kunskap pekar alltmer på betydelsen av att fysisk aktivitet i skolan ökar möjligheterna till inlärnin g och förståelse.

➤ **Ett ekonomiskt hållbart Stockholm**

Unika möjligheter till arbete

Ett område där staden som arbetsgivare redan nu kan påverka är hur en unik yrkeserfarenhet tas tillvara. Inom staden pågår en generationsväxling där många medarbetare med lång anställningstid i staden nu går i pension. Det är inte ovanligt att medarbetare som nu går i pension har arbetat 25-30 år i staden. Här finns ett utvecklingsområde där avlämnande medarbetare under sin sista tjänstgöringstid går in som mentorer till yngre kollegor. Det är ett sätt att behålla en gedigen ”tyst” kunskap inom organisationen.

En ledande kunskapsregion

Gällande gott innovationsklimat och staden som en av världens ledande kunskapsregioner så ser vi ett gyllene tillfälle att inleda ett utvecklingsarbete i Farsta stadsdelsområde redan nu.

Vi har erfarenhet av hur Kista utvecklades från ett företagsområde till ett kluster innefattande samverkan mellan företag, utbildning och forskning. Staden för samtal med livsmedelsnäringen i Slakthusområdet inför föreslagen omlokalisering av företagen till Larsboda företagsområde i Farsta.

Här finns, som vi ser det, redan nu ett tillfälle där staden tar ett helhetsgrepp och initiativ till diskussioner med företrädare för näringen, yrkesutbildning och akademi. Frågan gäller hur Larsboda företagsområde kan ges förutsättningar att utvecklas till ett kluster för livsmedelsnäringen.

Larsboda har även goda förutsättningar att bli ett centrum för innovationer, entreprenörer och nya start up-företag, detta inte minst med tanke på närheten till väg 73 till den kommande nya hamnen i Nynäshamn, Norvik hamn.

Ett självklart val för en mångfald av företag

Besöksnäringen i Stockholm har ökat vilket är glädjande. Ett utvecklingsområde är hur Stockholm kan kommunicera den yttre stadens attraktioner till våra besökare. Här finns fantastiska möjligheter till ett aktivt friluftsliv och idrottsliv, fina bad och sjöar, trygga cykelvägar och goda möjligheter till vintersporter.

➤ Ett demokratiskt hållbart Stockholm

En livaktig demokrati i hela staden

Liksom föreningslivet och civilsamhället har en central roll för den levande demokratin och kanaliseras medborgarnas engagemang, så ser vi en spännande utveckling genom digitaliseringen, där den enskilde medborgarens röst får genomslag i frågor som rör samhällsbyggandet. Exempelvis är medborgarbudgetprocesser ett sätt att öka närdemokratin.

Vision och genomförande

Stockholm ökar sin befolkning i snabb takt vilket skapar utmaningar både i fysisk stadsplanering och i social interaktion. Här ser vi en möjlighet att utifrån rapporten om Skillnadernas Stockholm, bygga tvärvetenskapliga forum och strukturer som utmanar så kallat stuprörstänkande och ger förståelse och underlag för en stadsutveckling som integrerar hårda och mjuka stadsmiljöfrågor.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bilaga

Stadsledningskontorets förslag till Vision 2040 – Ett Stockholm för alla